

Seletuskiri Häädemeeste valla Teehoiukava juurde

Häädemeeste vald tekkis endiste Häädemeeste ja Tahkuranna valla ühinemise teel. Kahe valla teedevõrk on oma iseloomult üsna erinev. Kui Tahkuranna territooriumil on palju uuslamurajoone ja vanemaid asfaltteid, siis Häädemeestel palju pikki kruusateid, kus ääres üksikud majad. Suurem erinevus tuleb välja aga vaadeldes teede ehituslikku külge. Riik on omavalitsustele jaganud teederaha ligemale 20 aastat. Paraku ei ole summa küündinud lubatud mahu lähedale rohkem kui 2008. aastal, kui see oli ligemalt 15% kütuseaktsiisist. Hiljem tühistati omavalitsustele makstava summa sidumine kütuseaktsiisist sootuks, et omavalitsuste esindajad ja omavalitsusliidud ei saaks kriitikat teha. Kui omavalitsustes muudes valdkondades on rahadega üsna head seisud, siis teede puhul on tegemist valdkonnaga, mille rahastamine riigi poolt on tugevalt alarahastatud.

Kui teede jaoks on raha olnud niigi vähe, siis on selle vähesega kaks ühinenud omavalitsust varasemalt käitunud erinevalt. Häädemeeste vald kulutas riigilt tuleva raha üsna suures osas teede hooldamiseks ja ülejäänud remondiks/ehitusteks. Tahkuranna vallas kulutati teedele laekunud summa kogu aeg teede ehitamiseks ja hoolduse ning remondi raha on võetud ülejäänud tuludest. Lisaks on Tahkuranna vallas paljudes kohtades teed välja ehitanud kinnisvaraarendajad, mitmel korral on saadud erinevaid projektirahasid ning on võetud suures koguses laenu. Kõik see on tekitanud olukorra, kus endises Häädemeeste vallas rajati esimesed mustkatteda teed 2017. aasta hilissügisel, ja sedagi kalendriliselt ammu hiljem kui Maanteeamet selliseid töid tellib, sest tee ei tule kvaliteetne. Tahkuranna vallas on aga rajatud aastate jooksul üle 20 km mustkatteda teid. Kergliiklusteid endises Häädemeeste vallas ei ole üldse, Tahkuranna aladel on neid üle 5 km. Välisvalgustust on endises Häädemeeste vallas üle 100 lambi, Tahkuranna aladel üle 600.

Kevadisel teede ülevaatusel 11.04.2018. a. sõitsime läbi peaaegu kõik endise Häädemeeste valla teed ja mõned endise Tahkuranna valla teed. Vaatluse käigus selgus, et olemasolevad kruusateed on kehvast seisust, seda mõlemas piirkonnas. Vahe tulenes aga selles, kui Tahkuranna aladel on teedel kivine kruus ja teed treppis, siis Häädemeeste aladel on kruusas väga vähe kive, palju liiva või savi. Lisaks on teed paljudes kohtades nn. kausis, vanad asfaltteed mitmel pool lagunened, katkistele truupidele on peale pandud kolmnurgad, kuid korda pole neid tehtud. Seetõttu on teed

paljudes kohtades väga raskesti läbitavad, osaliselt sõiduautodele üldse aegajalt läbimatud. 2017. aasta teehoiukava vaadeldes selgub ka, et endises Häädemeeste vallas on küll olemas olnud teehoiukava (vaid 2 aastane periood), kuid sellest ei ole kinni peetud, enamuses planeeritud ehitustest on jäänud tegemata ja sügisel sõlmitud mustkatete lepingus olevat ehitust ei olnud varasemalt üldse ette nähtud. Teede vaatluse käigus jäime kõrge Opel bussiga Saki teele kinni, mõnele avalikule teele me ei läinudki, sest seal oluks võimalik sõita vaid neljarattaveolise autoga. Mõlema piirkonna suureks probleemiks on teede ääres vohav võsa.

Endine Häädemeeste vallavalitsus sõlmis 2017. aastal septembrikuu lõpul Eesti Teed AS-iga lepingu mitmete Häädemeeste aleviku tänavate ja Kablis ühele teele mustkatte rajamiseks. Kui Maanteeamet sellisel ajal enam töid ei telli, siis kahjuks Häädemeestel see töö telliti. Probleemiks sellistel puhkudel on piisavalt soojade ilmade puudumine ja tagajärjeks halb kvaliteet, ehk tee hakkab ruttu lagunema. Peale selle telliti mustkatte alla ainult 5 cm kiht kruusa, mida on paljudes kohtades selgelt vähe ning jäeti tellimata õuede mahaõitute pindamine, mille tagajärjel hakkavad elanikud pööretel oma masinatega valla teede servasid lõhkuma. Tellitud töömaht kokku oli ca 140 tuhat eurot, mustkate jõuti rajada Suurküla, Lille ja Tuule tänavatele, summaks kokku ca 42 tuhat eurot. See tähendab, et kokku on vaja 2018. aastal teostada eelmisel aastal sõlmitud lepingust töid ca 98 tuhande euro eest. Kui vallal on kokku teede ehitamiseks riigi poolt raha ca 196 tuhat eurot, siis sellest kilomeetrite järgi jaotades ca 83 tuhat eurot on kasutamiseks endise Tahkuranna valla aladel ja ca 113 tuhat eurot endise Häädemeeste valla aladel. Seega, endise Häädemeeste aladel oleks kasutada veel vaid ca 15 tuhat eurot. Arvestades, et vaja on lisada aluskihile paksust ning ära on vaja lahendada õuede sissesõiduteede otsad, siis käesoleva kava kohaselt on planeeritud kogu ülejäänud raha mustkattega teedele parema kvaliteedi saavutamiseks.

Kõik see tähendab, et 2018. aastal tehtud teedehituse ettepanekuid endise Häädemeeste valla osas käesoleval aastal täita ei ole võimalik. Lisaks peame vajalikuks veelkord kõikide teede läbisõitmise suve jooksul 1-2 korda. See annaks parema ülevaate käesoleva kava koostamiseks, seega on ettepanek aprillis laekunud ettepanekuid käesolevalt kavva mitte sisse panna ja koostada sügisel uus teehoiukava, kus võimalusel arvestada juba laekunud ettepanekutega. Varasema lepingu alusel

saavad mustkatte Hädemeeste alevikus Kuuse, Jõe, Mere, Kevade, Staadioni ja Metsa tänavad ning Kabli külas Kabli – Lemme tee (osaliselt).

Endise Tahkuranna valla aladel oli 2017. aasta suurte ehitamiste aasta. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (EAS) kaasabil rekonstrueeriti ja laiendati Uulu tööstusala teedevõrku, ehitati juurde 2 kergliiklusteed ning paigaldati kõikidele teedele valgustus. EAS ja osaliselt Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti kaasabil rekonstrueeriti Reieuranna tee ja Reiu rannas olev parkla. EAS kaasabil alustati Uulu-Pärnu kergliiklustee I etapi ehitamisega. Lisaks paigaldati 3-le teele mustkate ning 10-le teele tehti tänavavalgustuse projekt.

2018. aastal planeeritakse lõpetada tööd Uulu-Pärnu kergliiklustee I etapil, mille raames saab rajatud ca 1 km kergliiklusteed Uulust Uulu kanalini ja sealt Muuli teeni, kanalile sild ning Uulust valgustus Kulla teeni (ca 3 km). Kergtee II etapi raames toimub tee keskkonnamõjude hindamine ja projekteerimine Pärnu linna ja Postitee vahelises lõigus. Valgustus on plaanis rajada 2017. aastal tehtud projekti alusel 10-le teele Uulu, Laadi, Mereküla ja Reiu külades. Plaanis on pinnata Allika tänav ning Tõllapulga ja Köstri teed, et vältida olemasolevate asfaltteede lagunemist. Mustkate on plaanis rajada Mõisa teele kiriku juures kuni Briisi teeni, Reiusilla teele, Ringi tänavale, Muuli teele ja Tammiku teele. Neist viimasele on lubanud omaosaga õla alla panna kohalikud elanikud.

2019. aastal on plaanis rajada mustkate Tahku Tarest Abajani, vajalik summa on endise Tahkuranna ala kilomeetreid arvestavalt kogu teedehituse aasta eelarve. 2020 ja 2021. aastatel kirjas olevad teed ei ole kavas kindlas järjekorras vaid tehtud ettepanekud ja vajadused on võetud kavva sisse. Täpsem investeerimisvõimekus selgub igal aastal eraldi.

Karel Tõlp
vallavanem